

چرا باید خاصیت انعقادی خون را کم کرد؟

توانایی خون برای لخته شدن یکی از مکانیسم های دفاعی بدن است که به آن کمک زیادی می کند. مثلا در بریدگی پوست و خونریزی از آن خون به سرعت لخته شده و محل زخم را می بندد و مانع ادامه خونریزی و از دست رفتن خون بیشتر می شود؛ با این حال در بعضی مواقع خاصیت انعقادی خون بیش از حد می شود و این خطرناک است. خطر در این است که خون می تواند درون وریدهای عمقی ساق و ران و لگن پا به طور خودبه خود لخته شده و برای بیمار مشکلاتی مانند آمبولی ریوی را ایجاد کند. این افزایش خاصیت انعقادی خون بعد شکستگی ها یا بعد از بعضی جراحی های بزرگ مانند تعویض مفصل ران و زانو می تواند ایجاد شده و بیمار را به دردسر بیندازد. در این موارد پزشکان از روش هایی استفاده می کنند تا از انعقاد خون جلوگیری کنند. یکی از این روش ها استفاده از داروهایی است که به آنها داروهای رقیق کننده خون می گویند. این داروها در واقع خون را رقیق نمی کنند؛ بلکه تنها خاصیت انعقاد پذیری آن را کاهش می دهند. این داروها انواع گوناگونی دارند؛ انوکسپارین یا سلگزان یکی از آنهاست. راه های دیگر پیشگیری از لخته شدن خون استفاده از جوراب وارپس، پمپ های بادی پا، حرکت دادن مداوم پاها و راه اندازی زود هنگام بیمار بعد از شکستگی و جراحی است.

در استفاده از داروی انوکسپارین باید به نکات زیر توجه شود:

- قبل از شروع دارو در صورت وجود سابقه آلرژی به این دارو و یا سایر داروها به پزشک خود اطلاع دهید.
- قبل از شروع استفاده از انوکسپارین همه داروهای را که از قبل مصرف می کرده اید به پزشک معالج خود اطلاع دهید. بعضی داروها با انوکسپارین تداخل دارند. هم چنین در صورت بارداری، جراحی اخیر و یا وجود مشکلات قلبی، کلیوی، کبدی، گوارشی و غیره به پزشک خود اطلاع دهید.
- قبل از استفاده از این دارو روش تزریق آن باید به شما یا یکی از وابستگان نزدیک شما آموزش داده شود.
- همزمان با انوکسپارین از آسپرین، داروهای مسکن مانند ایبوپروفن، مکمل های ویتامین و داروهای گیاهی استفاده نکنید؛ مگر اینکه از پزشک خود اجازه گرفته باشید.
- اگر همزمان با انوکسپارین از داروهای ضد انعقاد خوراکی مانند وارفارین هم استفاده می کنید، باید هر روز یا هر چند روز یکبار آزمایش خون انجام دهید تا میزان انعقاد پذیری خون شما بررسی شود.
- دارو هر روز باید در ساعت خاصی زده شود. به طور مثال اگر تزریق امروز در ساعت 8 صبح انجام شده، فردا هم در همین ساعت انجام شود.
- وقتی از این دارو استفاده می کنید بهتر است از وسایل تیزی که منجر به بریدگی و آسیب دیدگی می شوند پرهیز کرد برای مثال برای کوتاه کردن موی پوست در هر نقطه ای از بدن خود به جای تیغ از ماشین استفاده کنید.
- از نوشیدن الکل اجتناب کنید..

- هر بار به پزشک یا دندانپزشک مراجعه می کنید باید به او بگویید که از انوکسپارین استفاده می کنید.

چگونه انوکسپارین یا سلگزان را تزریق کنیم؟

تزریق انوکسپارین یا سلگزان به صورت زیرجلدی است. به این معنی که دارو در چربی زیر پوست و نه در عضله تزریق می شود. این دارو به صورت سرنگ های مدرج آماده تزریق در دوزهای 4000 واحد بین المللی (40 میلی گرم در 0.4 میلی لیتر)، 6000 واحد (60 میلی گرم در 0.6 میلی لیتر) و 8000 واحد (80 میلی گرم در 0.8 میلی لیتر) عرضه می شود.

قبل از شروع باید مطمئن شوید وسایل زیر در دسترس شما است:

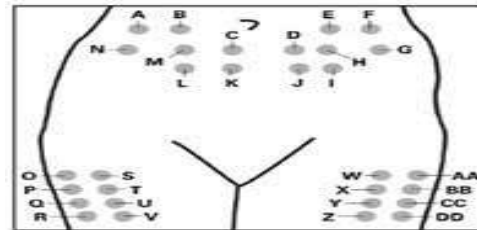
- سرنگ انوکسپارین که از قبل از دارو پر شده است.

- پنبه آغشته به الکل

- یک جعبه فلزی یا از جنس پلاستیک سخت و درب دار که بعد از تزریق بتوانید سوزن را در آن بیندازید.

مراحل تزریق چگونه است:

- روی یک میز را تمیز کنید و وسایل مورد استفاده را روی آن بچینید.
- دست های خود را با آب و صابون بشویید و خشک کنید و بنشیند.
- محلی را که باید تزریق را در آنجا انجام دهید، مشخص کنید. این محل میتواند در نقاطی روی شکم یا جلو و طرفین ران باشد. از قبل محل هایی را که نمیتوانید تزریق کنید با پزشک یا پرستار هماهنگ کنید.

- نباید تزریق را در نزدیکی محل جراحی انجام دهید. اگر قسمتی از پوست به علت جای زخم قبلی، سفت شده است تزریق باید حداقل سه سانتیمتر از آن دور باشد و مراقب باشید که محل تزریق حداقل 5 سانتیمتر با ناف فاصله داشته باشد.
- تزریق را در محل هایی که پوست سفت شده است و یا کبود، متورم یا دردناک است انجام ندهید.
- محل تزریق را با پنبه آغشته به الکل تمیز کنید و سپس اجازه دهید پوست شما خشک شود. برای خشک شدن پوست را فوت نکنید.

- درپوش پلاستیکی سوزن را بردارید. این درپوش را مستقیم به عقب بکشید تا خارج شود. آن را خم نکنید؛ چون ممکن است سوزن هم خم شود. اگر سوزن خم شد از آن استفاده نکنید چون ممکن است در حین ورود به پوست شما بشکند.

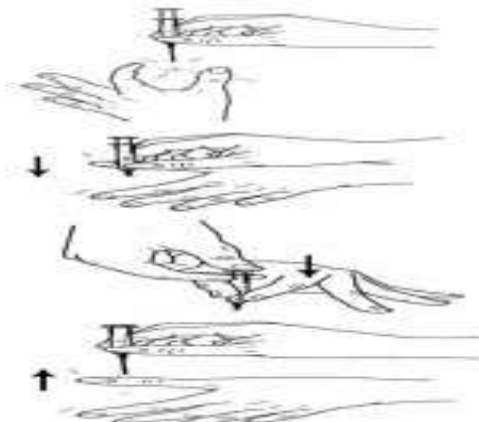
- سعی نکنید سوزن خم شده را صاف کنید. در این موارد سوزن را عوض کنید و یا اگر این امکان برای شما وجود ندارد کلا از آمپول دیگری استفاده کنید.

- اگر میزان دارویی که در سرنگ است برای شما زیاد است اضافه آن را با فشار ملایم به دسته سرنگ خارج کنید. میزانی از دارو که باید تزریق کنید را باید قبلا از پزشک و پرستار بپرسید.

- فرآورده بایستی قبل از تجویز از لحاظ وجود هر گونه ذره یا کدورت احتمالی بررسی گردد و در صورت وجود هر گونه ذره و یا تغییر رنگ محلول، فرآورده دور ریخته شود.

- حباب هوایی را که در سرنگ است خارج نکنید. این هوا به شما صدمه ای نمی زند. آن را عمدا گذاشته اند تا تمامی دارو از سرنگ خارج شود.

- با یک دست سرنگ را مانند یک قلم بین انگشتان شست و سبابه خود بگیرید. با دست دیگر قسمتی از پوست شکم یا بالای ران را بین دو انگشت شست و سبابه بگیرید؛ به طوری که حدود 2.5 سانتی متر بین پوست و لایه زیر آن بین انگشتان قرار گیرد.. اگر راست دست هستید سرنگ را در دست راست بگیرید.

- با یک حرکت سریع و ناگهانی تمام طول سوزن را درون پوستی که بین دو انگشت خود گرفته اید با زاویه 90 درجه فرو ببرید.

مرکز آموزشی درمانی امین

خودمراقبتی

در

انوکسپارین

- درد، تورم، قرمزی یا گرم شدن در پاها یا دست های شما
- بروز تنگی نفس
- بروز درد قفسه سینه یا طپش قلب
- احساس ضعف

در صورت فراموشی یک دوز دارو چه کنیم؟

اگر تزریق یک دوز را فراموش کرده اید، هرگاه آن را به خاطر آوردید، هرچه سریعتر تزریق را انجام دهید؛ اگر به دوز بعدی بسیار نزدیک باشد، از مصرف آن دوز صرف نظر نموده و از دو برابر کردن دوز دارو اجتناب نمایید.

شناسنامه پمفلت آموزشی	
موضوع	خود مراقبتی در انوکسپارین
تهیه کننده	واحد آموزش سلامت
تأیید کنندگان علمی	خانم دکتر عابدی
سمت	داروساز بیمارستانی
تاریخ تهیه	1400
تاریخ بازنگری	1403
نوبت بازنگری	0
	PE-FAR-4

منابع:

درسمانه برونو و سودارث

سایت ایران ارتوپد

<https://reference.medscape.com>

جهت استفاده از مطالب آموزشی بیماری خود به سایت بیمارستان امین به آدرس www.amin.mui.ac.ir قسمت آموزش به بیمار مراجعه نمایید.

- با فشار یک انگشت به دسته سرنگ به آهستگی و در عرض 20-30 ثانیه تمام دارو را تزریق کنید. هر چه سرعت تزریق کمتر باشد پوست محل تزریق کمتر کیبود می-شود.
- وقتی همه دارو تزریق شد 10 ثانیه صبر کنید و سپس سوزن را از پوست خارج کرده و پوست را رها کنید. سپس بلافاصله پنبه الکلی را به مدت یک دقیقه بر روی محل خونریزی به ملایمت فشار دهید.

- محل تزریق را ماساژ ندهید چون موجب میشود پوست ناحیه تزریق کیبود شود. اگر بعد از تزریق احساس سوزش کردید محل را کمپرس سرد کنید.
- تمام سرنگ و سوزن را بصورت یکپارچه به درون جعبه فلزی یا پلاستیکی درپوش دار بیندازید و در آن را ببندید و آن را از دسترس اطفال دور نگه دارید. قبل از انداختن سرنگ و سوزن به داخل جعبه به هیچ وجه درپوش سوزن را مجدداً روی آن نگذارید.
- دست های خود را مجدداً با آب و صابون بشویید.
- محل تزریق و ساعت و روز تزریق را در یک جدول بنویسید.
- قبل از هر تزریق محل تزریق های قبلی را برای وجود علائمی مانند قرمزی، درد، گرما، تورم، تغییر رنگ و یا ترشح بازبینی کنید. اگر این علائم وجود داشت آن را به پزشک اطلاع دهید.
- هر روز باید محل تزریق عوض شود. اگر امروز تزریق در طرف راست شکم یا ران است بود، روز بعد در طرف چپ شکم یا پای چپ انجام شود.

در صورت بروز موارد زیر آن را به پزشک خود اطلاع دهید

- خونریزی از لته یا بینی که در یکی دو دقیقه بند نیاید.
- خونریزی از زخم که با فشار بر روی آن بند نیاید.
- وجود خون در ادرار یا مدفوع
- سیاه رنگ شدن مدفوع
- استفراغ خونی
- خونمردگی یا کیبودی های پوستی که بدون دلیل و خودبه خود ایجاد شوند.
- هر موقع که به سر شما ضربه شدیدی وارد می شود.